

عنوان مقاله:

رفتارها و باورهای ایرانیان: تحلیلی جامعه شناختی از مناسبات دین در بستر دولت

محل انتشار:

فصلنامه علوم اجتماعی، دوره 23، شماره 73 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 41

نویسنده:

احمد غیاثوند - استادیار جامعه شناسی دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه مقاله:

دین در جامعه ایرانی با توجه به شرایط تاریخی، اجتماعی و سیاسی آن، از جایگاه بالایی برخوردار است پژوهش در حوزه ارزشها و رفتار دینی مردم، در جهت درک تحولات و از سویی پیش بینی تغییرات آن، متضمن انجام مطالعات مستمر در طی سالهای مختلف می باشد مطالعه حاضر به روش تحلیل ثانویه انجام پذیرفته و سعی دارد یافته های حاصل از پیمایشهای ملی مختلف طی سالهای 1353 تا 1390 را مورد تحلیل قرار دهد. بنابراین با عنایت به داده های پژوهش های قبلی موجود دو بعد رفتار و باور دینی در چهار سطح فردی، جمعی، سیاسی واجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطالعه برای تحلیل رفتار و باور مردم ایران از دو رویکرد سکولار شدن جامعه با تکیه بر نظرات پیتر برگر و نیز تعبیر کارکردی و عملکردی دین از نظریه لوهمان استفاده شده است در مجموع یافته های حاصل نشان می دهد که چندان تفاوتی مبنی بر افزایش یا کاهش چشمگیر در رفتارها و احساسات دینی مردم ایران مشاهده نمی گردد. به عبارتی، جامعه دچار نوعی تثبیت کارکردی شده و از این حیث افراد جامعه همان قدر مذهبی اند که در گذشته بوده اند. بنابراین تلقی سکولار شدن جامعه، قضاوتی ناصحیح است البته تفاوت در میزان دینداری جوانان با بزرگسالان و مسن ترها را می توان ناشی از اقتضایات سنی آنها دانست. در سطح باورها و رفتارهای جمعی، علیرغم عدم وجود داده های مبنی بر مقایسه آن با دهه های گذشته، ولی در مقایسه با آنچه در اوایل انقلاب و دوران بعد از آن ملاحظه می گردد، نوعی تغییر کارکردی در حوزه رفتارها و باورهای دینی جمعی را می توان استنباط نمود. در واقع کاهش در رفتارهای دینی جمعی آنها از نوع رسمی بیشتر بازتاب تغییرات دوران و کارکردهای خاص خود، به ویژه در زمان انقلاب و دوران جنگ است که نوعی نمونه آرمانی دین دوران را بر اذهان و ارمانهای مذهبی به یاد می آورد. در نهایت مقایسه رفتارها و باورهای دینی سیاسی و اجتماعی نوعی قطبی شدن عملکرد دین را در دو حوزه سیاسی و اجتماعی نشان میدهد. به عبارتی نوعی سیاست زدایی از دین یا سیاسی شدن دین و نیز اخلاق زدایی دینی یا اخلاقی کردن دینی را شاهدیم. از این رو، تعبیر سکولار شدن در این دو حوزه برداشتی دوگانه است.

کلمات کلیدی:

باورها و رفتارهای دینی، تحلیل ثانویه، کارکرد دین، عملکرد دین، سکولار شدن، جامعه ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/646345>

